

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10-502, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 14.10.2025.

Nr. 29/6-3

Par Latvijas Televīzijas raidījumu “4. studija” un žurnālistes Janas Vītoliņas rīcību

2025. gada 25. septembrī Latvijas sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons (turpmāk tekstā arī – ombuds) saņēma [...] (turpmāk – Iesniedzējs) iesniegumu – *sūdzība par žurnālisti Janu Vītoliņu, LTV raidījumu 4.studija* (turpmāk – Iesniegums), kurā norādīts, ka *sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi, galvenie redaktori un visi iesaistītie žurnālisti ir ļoti pārkāpuši sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas, Latvijas Televīzijas Rīcības un ētikas kodeksu, Latvijas Radio Rīcības un ētikas kodeksu, nav ievērojuši vispārpieņemtās uzvedības normas, nav ievērojuši elementāras pieklājības, ētikas normas, ir pārkāpuši juridiskās personas un fiziskās personas privātās robežas [...].*

2025. gada 7. oktobrī ombuds saņēma Iesnieguma papildinājumu, kurā norādīts uz programmas “Latvijas Televīzija 1” (turpmāk – LTV1) ietvaros pārraidītu raidījumu, taču nav minēts pārraidīšanas konkrēts datums vai sižeta nosaukums. Apskatot Iesnieguma papildinājumā ietverto saiti, ombuds secināja, ka uzmanība tiek vērsta uz VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” (turpmāk – LSM) televīzijas programmā LTV1 pārraidīto 2025. gada 2. oktobra raidījumu “4.studija”, uz kuru tiek attiecināta Iesniegumā ietvertā pretenzija.

Iesniedzējs lūdz ombudu izvērtēt *sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmu un iepriekš sniegto pakalpojumu atbilstību Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma 8. panta 1. daļā minētajiem dokumentiem sekojošiem sabiedriskajiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļu darbībā, ievāktajās un gatavotajās iespējamajās publikācijās un pārraidītajos, interneta tīmekļvietnēs ievietotajos sižetos par [...]* [turpmāk –

Aizskartā persona] un viņas ģimeni [...], kā arī aicina ombudu vērsties Latvijas Republikas Saeimā, rosinot Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu visas padomes atcelšanu, jo [...] padomes locekļa darbība vai bezdarbība apdraud sabiedriskā medija redakcionālo neatkarību.

Lai izvērtētu Iesniegumā lūgto, ombuds no 2025. gada 25. septembra līdz 14. oktobrim:

- iepazīnās ar Iesnieguma un tā papildinājuma saturu;
- ņemot vērā, ka Iesnieguma papildinājumā norādītā tīmekļa vietnes saite nenorāda uz konkrētu sižetu, ombuds iepazīnās ar to televīzijas programmas LTV1 2025. gada 2. oktobra raidījuma “4.studija” sižetu (turpmāk – Sižets), kurš saturiski atbilst Iesniegumā un tā papildinājumā sniegtajai informācijai;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/ltv/363843/4-studija-nedrosas-davanas-un-ka-godat-balozus>.

- iepazīnās ar LSM galvenās redaktores Anitas Braunas atbildes vēstuli Iesniedzējam un tai pievienoto raidījuma “4.studija” veidotāju SIA “Finger Film Production” atbildes vēstuli LSM (turpmāk – Atbildes vēstule).

Izvērtējot Iesniegumu, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

konstatē:

[1] Par Iesniegumā un tā papildinājumā konstatēto.

Iesniegums ir adresēts kopskaitā 16 adresātiem – valsts institūcijām, nevalstiskajām organizācijām un to amatpersonām, VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs”. Sūdzība ir iesniegta par žurnālisti Janu Vītoliņu, raidījumu “4.studija”, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomi, Nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomi, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju, Latvijas Republikas Prokuratūras Ģenerālprokuratūru un šo iestāžu vadītājiem, kā arī par SIA “All Media Latvia” televīzijas programmu “TV3” un tās galveno redaktoru, SIA “TV Net GRUPA” ziņu portālu “Apollo.lv” un tā galveno redaktori, VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” un Valsts policijas amatpersonām. Iesniegumā tiek norādīts uz [...], *iespējams, nodarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, kas juridiski kvalificējas pēc Krimināllikuma 317.- 329.pantam, 157., 279..panta 1.daļas, 231.,panta 2.daļas, kā arī par iespējamajiem administratīvajiem pārkāpumiem, par kuriem administratīvā atbildība ir paredzēta Likumā par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem, Fizisko personu datu apstrādes likumā, Fizisko personu datu apstrādes likumu, Vispārīgo datu aizsardzības regulā EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULĀ (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu*

apstrādi un šādu datu brīvu apriti [...], presē, masu informācijas līdzekļi.

Iesniedzējs apgalvo, ka Iesniegumā minētās juridiskās un fiziskās personas nav ievērojušas šādu likumu un dokumentu normas:

- likuma “Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” – 4., 5., 6., 7. pantu – informējot, ka: ***2025.gada 25.septembrī LTV 4.studijas žurnāliste Jana Vītoļņa patvarīgi organizētā grupā ieradās uz [...], Rīgā ap plkst.11:00 – 12:00 [...], Rīga telpās un veica huligāniskas darbības organizētā grupā, jo viņa ar savu līdzdalībnieku traucēja sabiedrisko mieru, kā tas izpaužas viņu pašu iespējams ievāktajos ziņu materiālos, kuri arī pierāda LTV 4.studijas žurnālistes Janas Vītoļņas prettiesiskās darbības. Minētajai žurnālistei Janai Vītoļņai nebija rakstiskas atļaujas un saskaņojuma ar [...] [Aizskartā persona], [...], Rīgā dzīvokļa īpašnieku [...], ka viņa drīkst ierasties veikt savas darbības 2025.gada 25.septembrī [...], Rīgā. Kā arī minētajam nav visu dzīvojamās mājas īpašnieku kopsapulces lēmuma. Bez tam 2025.gada 25. septembrī žurnāliste Laila Fedotova ar savu līdzdalībnieku likumā noteiktajā kārtībā nebija ieguvusi atļauju veikt filmēšanu, filmēt [...], Rīgā, kā arī nebija likumā noteiktajā kārtībā ieguvusi manu* [Aizskartās personas] piekrišanu intervijai ar viņu.** [visi izcēlumi tekstā oriģināli, ombuds citētajā tekstā ir veicis atsevišķus pareizrakstības labojumus]

- likuma “Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” 25. pantu, Krimināllikumu, Kriminālprocesa likumu, Administratīvās atbildības likumu, Latvijas Republikas Satversmi, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību konvenciju.

Iesniedzējs uzskata, ka nav ievērota *ikvienas personas nevainīguma prezumpcija* [kas] *ļoti aizsargā manu un manas ģimenes labo slavu, godu un cieņu. Jo pilnīgi nevienam nav tiesību mani un manu ģimeni tamlīdzīgi apvainot jebkādu noziedzīgu nodarījumu, administratīvo pārkāpumu izdarīšanā, kamēr mana un manas ģimenes vaina nav pierādīta Krimināllikuma, Kriminālprocesa likuma, Administratīvās atbildības likumā noteiktajā kārtībā.*

- Iesniedzējs arī uzskaita konkrētus Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma (turpmāk – SEPLPL) tiesību normu pārkāpumus: 2. pants; 3. panta trešā, piektā, sestā, astotā, desmitā daļa; 4. panta piektā daļa; 7. panta vienpadsmitā daļa; 8. panta pirmā daļa; 9. panta pirmā, otrā, trešā daļa; 11. panta otrā daļa, ceturtais daļas 3., 5. un 6. punkts.

[2] Par ombuda kompetenci.

Nemot vērā SEPLPL 18. panta pirmajā daļā noteikto ombuda kompetenci vērtēt LSM programmu un pakalpojumu atbilstību SEPLPL 1. pantā noteiktajam mērķim un 3. pantā noteiktajiem

sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, kas ir izvērsti LSM Redakcionālajās vadlīnijās un Rīcības un ētikas kodeksā, ombuds pārrauga LSM satura un tā veidošanas apstākļu atbilstību šajos pašregulējošajos dokumentos noteiktajām prasībām. Lai arī ombuda atzinums var tikt veidots tikai par LSM satura vienību atbilstību profesionālās ētikas prasībām un šo prasību ievērošanu redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās, kas veiktas satura veidošanas procesā, ombuds konstatē, ka tā kompetencē ir sniegt atzinumu arī par Sižeta satura, kā arī tā veidošanas apstākļu atbilstību LSM pašregulējošajos dokumentos noteiktajiem principiem un prasībām, jo, neskatoties uz to, ka Sižets ir ārēja satura veidotāja – SIA „Finger Film Production” sagatavots, ombuds ir tiesīgs vērtēt tā saturu un tā sagatavošanas procesā veikto darbību atbilstību LSM Redakcionālajām vadlīnijām un LSM Rīcības un ētikas kodeksam, jo Redakcionālās vadlīnijas ir saistošas ne tikai LSM darbiniekiem, bet arī neatkarīgajiem producentiem, autoriem, individuālajiem komersantiem un citiem, kas veido saturu publicēšanai LSM. Turklāt Rīcības un ētikas kodeksa 1. punkta otrajā apakšpunktā ir noteikts, ka *Rīcības un ētikas kodekss ir saistošs visiem VSIA „Latvijas Sabiedriskais medijs” darbiniekiem neatkarīgi no viņu amata un nodarbinātības veida – vadītājiem, satura veidotājiem jebkurā platformā, tai skaitā personām, kuras piesaistītas satura veidošanai ārpus darba tiesiskajām attiecībām, [..].* [izcēlums mans – E.A.]

Jāpiebilst, ka, iekļaujot Sižetu LSM saturā, tas kļūst par LSM satura sastāvdaļu, par kura atbilstību LSM pašregulējošajiem normatīvajiem dokumentiem ir atbildīgi LSM redaktori. Tādējādi ombuda uzdevums ir izvērtēt arī to, vai LSM redakcionālie lēmumi iekļaut Sižetu LSM saturā ir balstījušies vispusīgā izvērtējumā par Sižeta satura sagatavošanas apstākļu atbilstību Redakcionālajās vadlīnijās un Rīcības un ētikas kodeksā noteiktajām prasībām, un secīgi – SEPLPL 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem.

[3] Par Sižeta saturu.

Raidījumu cikls “4. studija” ir LSM televīzijas programmas LTV1 iknedēļas raidījums, kura anotācijā ir sniegta šāda informācija:

Raidījuma “4. studija” misija ir aktualizēt un palīdzēt risināt sabiedrībai aktuālus ikdienas jautājumus visās dzīves sfērās, kas ietekmē katra indivīda un sabiedrības dzīves kvalitāti. Raidījuma misija formulēta sauklī “Neērti jautājumi ērtākai ikdienai”. Raidījums aktualizē un palīdz risināt problēmas, ar kurām saskaras ikviens Latvijas iedzīvotājs, sākot ar ģimeni, mācību un darba vidi, publisko telpu un beidzot ar dažādu privāto, pašvaldību un valsts iestāžu darbību un to sniegtajiem pakalpojumiem.

Raidījumā tiek veidoti sižeti par dažādām ikdienā redzamām neizdarībām un nepilnībām, kuras varētu novērst pavisam vienkārši. Vai tā būtu regulāri piegružota teritorija, nenoasfaltēts ietves posms, lifts, kas teju nekad nedarbojas – tās ir dažas no aplamībām, kas mums apkārt ir ik dienas. Lielāko daļu raidījuma satura veido skatītāju iesūtītās vēstules ar lūgumu palīdzēt risināt dažādas sadzīviskas un sociāla rakstura problēmas. Neērtu jautājumu Latvijā ir ļoti daudz, un diemžēl vienkāršajam cilvēkam problēmu risināšana bieži vien atduras pret ierēdņu durvīm. Iesaistoties “4. studijai”, jautājumi sāk atšķetināties daudz ātrāk un veiksmīgāk.

Iesniegumā aktualizētais Sižets ir skatāms 2025. gada 2. oktobra raidījuma ierakstā no 12:30 līdz 20:57 minūtei. Sižeta aprakstā tas tiek pieteikts šādi:

Sabiedrības bezpalīdzība vai institūciju neieinteresētība - kā viena ģimene gadiem ilgi apdraud sevi un citus?

Sižeta ievadā ir redzama kāda daudzdzīvokļu māja, neatklājot tās adresi un nesniedzot nekādas citas norādes par tās atrašanās vietu. Raidījuma vadītāja informē, ka pie raidījuma veidotājiem ir vērsušies kādas daudzdzīvokļu mājas iedzīvotāji, kuri ir pārliecināti par apdraudējumu, kuru vecāki regulāri rada saviem nepilngadīgajiem bērniem. Par neciešamiem sadzīves apstākļiem, ko šī ģimene rada citiem mājas iedzīvotājiem un par kompetento iestāžu neefektīvo rīcību, aizstāvēt gan bērnus, gan kaimiņus.

Sižeta turpinājumā seko LTV žurnālistes Janas Vītoļiņas stāstījums: *Kopš 2024. gada maija, kad šeit šajā mājā ievācās uz dzīvi Laimas [Aizskartās personas vārds sižetā ir mainīts – E.A.] ģimene, pārējo iedzīvotāju ikdiena ir sagriezusies ar kājām gaisā un ne uz to labāko pusi. Ikdienas rosība Laimas dzīvoklī, kur iesaistīti arī bērni, regulāri ilgstoš līdz pulksten vieni vai diviem naktī. Skaļa, necenzēta lamāšanās. Laimas dzīvesbiedrs allaž esot alkohola reibumā. Elementāru pieklājības normu neievērošana un milzu netīrība. Tie ir galvenie iemesli, kāpēc šī nama iedzīvotāji atkārtoti zvana, raksta un vēršas policijā un citās institūcijās.*

Pirmais no žurnālistes intervētajiem nama iedzīvotājiem Sižetā sniedz šādu informāciju: *Rada antisanitārus apstākļus arī koplietošanas telpās, velk visādus atkritumus, tad no sākuma noliek pie kāpņutelpas durvīm, tad viņa to visu ienes kāpņu telpā. Tur ir gan piečurāti matračī, gan visādi bērnu podiņi, kas nav sanitāri tīri. Uz aizrādījumiem viņa nereaģē. Pēc tam viņa to visu nes augšā, uz dzīvokli, visur gāžas, brūk.*

Otra intervētā mājas iedzīvotāja savukārt stāsta: *Jau no pagājušā gada tarakāni pilnas kāpņu telpas pilnīgi pat tā, ka tagad pa kāpņu telpām skrien tarakāni.*

Trešā mājas iedzīvotāja izklāsta: *Kad viņa ievācās, viņi vispār mūs baidīja ar kaut kādiem bandītiem, ka mums uzbruks, ka aizņems visus mūsu dzīvokļus, pastāvīgi draudēja, pastāvīgi*

necenzēti vārdi.

Savukārt ceturtā intervētā mājas iedzīvotāja atklāj Sižetā kādu konkrētu atgadījumu: *Kad pie mums palika ciemiņi, viņi uziet uz balkona un pēkšņi ienāk istabā un saka [...] re, kur tavi kaimiņi nokārtojas pie balkona, apakšā zem balkona. Bikses nost, un mēs nokārtojam savas dabiskās vajadzības, [...] pieaugušie un bērni.*

Sižeta turpinājumā žurnāliste informē, ka *dzīvokļa īpašnieks, kurš Laimai izīrē dzīvokli, ko apmaksā Sociālais dienests, ar saviem īrniekiem ir apmierināts un negrasās lauzt īres līgumu kaimiņu sūdzību dēļ.* Žurnāliste konstatē, ka ***iedzīvotāji nenoliedz, ka viņus interesē atgūt savu ikdienas mieru un pieņemamus dzīves apstākļus, taču ir šokā, ka atbildīgās institūcijas, sociālais dienests, bāriņtiesa, policija, viņuprāt, nepietiekami asi reaģē uz sūdzībām, ka ģimenē regulāri tiek apdraudēti bērni. Kaimiņi ir izdzirdējuši, ka Laimai pavisam ir 7 bērni, bet nepilngadīgie, pieci [visi izcēlumi mani – E.A.].***

Šajā brīdī Sižetā tiek demonstrēti mājas iedzīvotāju veikti fotouzņēmumi un video ieraksti, kuros pieņemams, ka ir redzama Aizskartās personas automašīna un atkritumu šķirošanas darbības. Attēlus komentē pirmais intervētais mājas iedzīvotājs: *Krāj automašīnā tos atkritumus, bērnus viņa viņos pārvadā. Ir reizes, kad tie bērni saka, ka man nav kur sēdēt, bet viņa uzstāj uz to, lai viņi kāpj mašīnā, viņa viņus tur uzsēdina uz depozītu pudelēm, un tad viņi laiž dzīvē. Nepiesprādzējušies, jo nav jau kur piesprādzēties, jo viss ir aizkrāmēts ar visdažādāko drazu, ko viņa vāc.*

Jāpiebilst, ka šīs un turpmāko Sižeta epizožu laikā demonstrētajos mājas iedzīvotāju veiktajos foto un video materiālos, kā arī raidījuma komandas filmētajos kadros automašīnas reģistrācijas numurs un to tuvumā esošo personu sejas ir aizmiglotas.

Sižeta turpinājumā trešā intervētā mājas iedzīvotāja informē žurnālisti, ka *mazā meitene pastāvīgi iznes pudeles, pa vairākām degvīna pudelēm maisā. Es prasu, kas notiek, tēvs dzer? Viņa atbild, “jā, un pēc tam vemj”, to saka mazs bērns, kurš iet uz bērnudārzu, un šādi aprūpē savu tēvu, visu laiku to redzot.*

Ceturtā intervētā persona savukārt stāsta, ka *bērni kāpj uz balkona, tur var redzēt ir puķupodi, tāds tā kā plaukts, un bērni bieži vien kāpj uz viņa virsū, karājas pāri margām, un bija situācija, kad māte bija piebraukusi šeit ar savu mašīnu. Es atvēru vaļā savas istabas logu, un viņai kļiedzu, ka tev bērni rekur karājās pāri balkonam. Ko tu dari? Un viņi vienkārši man atbildēja, “un kāda tev tur starpība?”*

Sižeta turpinājumā žurnāliste piebilst, ka *tiklīdz kāds no iedzīvotājiem kārtējo reizi raksta iesniegumu kādai no institūcijām, Laima tūlīt pat raksta sūdzību par šo kaimiņu. Gandrīz katrā*

nama dzīvoklī ir pabijusi gan policija, gan bāriņtiesa, gan, sociālais dienests.

[Ceturtajai intervētajai mājas iedzīvotājai – E.A.] *spilgtā atmiņā viena no reizēm, kad, reaģējot uz Laimas sūdzību, pie viņas ieradās sociālā dienesta pārstāve: “Es viņai izstāstu situāciju par visu pārējo, viņa dzird to, ka bērni ir mājās, viņš dzird troksni, viņa pasaka, jā, es redzēju mašīnu, kādā viņi tiek pārvadāti. Viņa saprot to, ka ģimenē ir ļoti liela problēma. Tā kā viņa pati stāstīja, mēs arī esam runājuši ar māti, lai neraksta par citiem kaimiņiem viltus iesniegumus, bet viņa tā arī pasaka, “bet sievietes nesadarbojās”. Nu labi, un pēc tam nākamais teikums no viņas bija: “Vai jūs, nevēlaties pārcelties, jūsu ģimene nav domājusi pārcelties?” Bet tas jau situāciju nemainīs.”*

Sižeta turpinājumā tiek rādīta mājas koplietošanas kāpņu telpa un kāda dzīvokļa durvis, demonstrējot žurnālistes centienus sazināties ar Aizskarto personu un atskaņojot šādu tekstu: *Lai uzzinātu arī Laimas viedokli par visu notiekošo, raidījuma “4. studija” filmēšanas grupai konstruktīva saruna ar sazvanīto kundzi neizdodas.*

Turpinājumā seko šāda informācija: *Redzot, ka nekādas izmaiņas ikdienā nav pamanāmas, kaimiņi visbeidzot vērsušies arī Bērnu aizsardzības centrā, no kā saņēmuši atbildi, ka gan bāriņtiesa, gan sociālais dienests rīkoja savas kompetences un pilnvaru robežās. Pusotra gada laikā, reaģējot uz kaimiņu sūdzībām, Sociālais dienests laimes dzīvoklī ir apsekojis septiņas reizes.*

Tālākajā stāsta gaitā skaidrojumu sniedz Rīgas pašvaldības Ārējās komunikācijas nodaļas projektu koordinatore Antra Grabe: *Tiek nodrošināti gan pabalsti bērniem medicīniskajai rehabilitācijai, lai bērniem būtu labāk. Tātad pašvaldība apmaksā gan šo te rehabilitācijas pabalstu, gan bērniem ir arī nodrošināts dienas aprūpes centrs, kas ir vairāk nekā tikai dienas centrs. Pašvaldība ir arī nodrošinājusi, piemēram, dezinfekciju tajā dzīvoklī.*

Žurnāliste konstatē, ka kopumā māte nodrošinot to, ka bērni mācās un viņiem tiek sniegta medicīniskā palīdzība. Bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniece atzīst, ka šī ģimene jau ilgu laiku ir bāriņtiesas redzeslokā, un uzsver, neviena sūdzība nekad netiek atstāti bez reakcijas, kā arī izsaka pateicību, ka sabiedrība kļūst arvien aktīvāk, un ziņo, ja redz apdraudējumu bērniem.

Sižeta turpinājumā Rīgas bāriņtiesas priekšsēdētāja vietniece Inese Ērgle sniedz šādu informāciju: *Bet mums nav šiem te cilvēkiem, kas ir aktīvi reaģējuši un informējuši gan mūs, gan citu mūsu sadarbības partnerus, mums nav viņiem jāsniedz atskaite par mūsu veiktajām darbībām un rīcībām. Žurnāliste atstāsta amatpersonas teikto, ka ģimene tiek monitorēta, un, ja kaimiņi tiešām pamana situāciju, kad reāli tiek apdraudēta bērna drošība, jāzvina policijai vai Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam. Tam seko bāriņtiesas priekšsēdētājas vietnieces skaidrojums: *To, ko rosina kaimiņi – izņemiet no šīs ģimenes bērnus, un tad mūsu dzīve būs laimīga – nu šeit neiet runa, ka mums ir jāatrisina nelaimīgu sašutošo kaimiņu problēmas. Mums ir jādomā par**

bērniem. Un kā mēs zinām, ka primāri ģimenei jāsniedz pakalpojumi, maksimāli bērniem atrodoties viņu ģimenē, viņu vidē, un šī ir ģimene, kur maksimāli viņos tiek guldīts ne tikai finansiāli, bet arī savādāk.

Sižeta noslēgumā žurnāliste rezumē: Noklausoties institūciju pārstāvju atbildes, diemžēl nākas secināt – divi neērti jautājumi tā arī paliek bez atbildes. Seko trešās intervētās mājas iedzīvotājas teiktais: Šie cilvēki nekur nestrādāja, viņi dzīvo uz sociālajiem pabalstiem, arī šo dzīvokli viņiem apmaksā sociālais dienests. Sanāk, ka viņi dzīvo no mūsu nodokļiem, ko mēs maksājām valstij, viņi dzīvo par mūsu naudu, saņem visus pabalstus, taču vienlaicīgi mums traucē dzīvot, kā arī pirmā intervētā mājas iedzīvotāja teiktais: Mūs uztrauc tas, ka bērni varētu nokļūt nelaimē, tanī pašā laikā nokrist no balkona vai izkrist no nekvalitatīvas mašīnas, jo viņi nav piesprādzēti un durvis nefiksējas bieži vien ciet. Tad mūs nepadzird, bet tad, kad notiek nelaime, tad saka, ka līdzcilvēkiem ir jāiesaistās, mēs iesaistīsimies un mūs vienkārši nedzird.

Sižets noslēdzas ar informāciju, ka tūlīt pēc tam, kad mūsu filmēšanas grupa pameta namu, iedzīvotāji kāpņutelpā saņēma kārtējo Laimas vēlētu dāvanu [kadrā redzami atkritumi koplietošanas kāpņu telpā], ko var iztulkot šādi: Jūs zināt, kam pieder pasaule, nekas, ne manā, ne arī Jūsu dzīvē nemainīsies.

*Pēc sižeta izskanēšanas Raidījuma vadītāja informē: Piebildīsim, ka sižetā minētās ģimenes māte, kuru, starp citu, nesauc Laima, sižetā vārds ir mainīts, jau vairāk nekā divdesmit gadus ir zināma kā visai **skandaloza persona**, kura **nekur nestrādā, pārtiek no pabalstiem**, un regulāri **raksta sūdzības** par līdzcilvēkiem uz dažādām iestādēm, un **pat tiesājas**, jo viņai kā **trūcīgai personai** šī iespēja pienākas par brīvu. Bērni ir bijuši uz laiku izņemti no ģimenes, bet vēlāk atkal atdoti atpakaļ.*

[4] Par Sižeta veidošanas procesu.

Rekonstruēt Sižeta veidošanas procesu ļauj raidījuma “4.studija” veidotāja SIA “Finger Film Production” Atbildes vēstulē sniegtā informācija:

- 1) *žurnāliste sižeta sagatavošanu uzsāka sakarā ar vēstuli, kuru raidījuma “4. studija” redakcija saņēma no [Aizskartās personas] kaimiņiem. Šajā vēstulē kaimiņi sūdzas par apdraudējumu, kuru [Aizskartā persona] regulāri rada viņas nepilngadīgajiem bērniem, par neciešamiem sadzīves apstākļiem, kurus [Aizskartā persona] un viņas ģimenes locekļi rada citiem mājas iedzīvotājiem, un par kompetento iestāžu neefektīvo, reizēm pat bezpalīdzīgo rīcību, aizstāvēt gan [Aizskartās personas] nepilngadīgos bērnus, gan kaimiņus pret [Aizskartās personas] rīcību.*

- 2) *Lai izpētītu situāciju un intervētu ēkas iedzīvotājus, J. Vītoliņa devās uz ēku [...]. Pie ēkas J. Vītoliņa satika tās iedzīvotājus un intervēja viņus par [Aizskartās personas] un viņas ģimenes locekļu rīcību. Uzdodot iedzīvotājiem jautājumus, J. Vītoliņa vispārīgi lūdza raksturot viņu novērojumus.*
- 3) *Lai saņemtu pašas [Aizskartās personas] komentāru, J. Vītoliņa zvanīja pie [...] dzīvokļa durvīm. Durvis neviens neatvēra un raidījuma filmēšanas grupai nebija iespējams ieiet dzīvoklī.*
- 4) *Lai sazinātos ar [Aizskarto personu], J. Vītoliņa zvanīja uz tālruņa numuru, kuru intervētie ēkas iedzīvotāji norādīja kā [Aizskartās personas] tālruņa numuru. Kad uz zvanu atbildēja, J. Vītoliņa stādījās priekšā kā raidījuma “4. studija” žurnāliste un norādīja zvana iemeslu. Persona, kas atbildēja uz zvanu, stādījās priekšā kā [Aizskartās personas] pilnvarotā pārstāve [...] un norādīja, ka 30 minūšu laikā par J. Vītoliņu tikšot izsūtīta sūdzība daudzām valsts iestādēm. Ar to šī saruna beidzās.*
- 5) *Pēc šīs sarunas, tajā pašā dienā persona, kura iepriekš atbildēja uz J. Vītoliņas zvanu [pilnvarotā persona], vairākkārt pati zvanīja J. Vītoliņai. Vienā no sarunām šī persona piedāvāja organizēt interviju ar [Aizskarto personu] par [Aizstāvētās personas darbību tās pārstāvētajā biedrībā]. Citā, pēdējā sarunā šī persona ziņoja, ka [Aizskartā persona] piekrītot intervijai par attiecībām ar kaimiņiem, ar nosacījumu, ka intervija notiks “kādā ļoti dārgā restorānā” uz kuru J. Vītoliņai būtu jāauzicina [Aizskarto personu]. J. Vītoliņa nepiekrita tādiem intervijas nosacījumiem, jo šāda prakse vērtējama kā mantisku labumu izspiešana no žurnālista sakarā ar žurnālista pienākumu pildīšanu, un tādēļ nav pieņemama.*
- 6) *Lai saņemtu informāciju no iestādēm, kurām [Aizskartās personas] kaimiņi ziņo par [Aizskartās personas] rīcību, J. Vītoliņa intervēja arī Rīgas valstspilsētas pašvaldības Ārējās komunikācijas nodaļas un Rīgas valstspilsētas pašvaldības bāriņtiesas pārstāves.*
- 7) *Lai mazinātu iejaukšanos [Aizskartās personas] privātajā dzīvē, raidījuma “4.studija” redakcija ir veikusi šādus pasākumus [visi turpmākie izcēlumi citētajā tekstā mani – E.A.]:*
 - *sižetā nav norādīts ne [Aizskartās personas], ne viņas ģimenes locekļu vārds un uzvārds. [Aizskartās personas] vārds ir mainīts.*
 - *sižetā nav norādīta ne tās ēkas adrese, kurā dzīvo [Aizskartā persona]; pat ne pilsētas apkaime, kurā atrodas šī ēka.*
 - *[Aizskartās personas] un ar viņu saistīto personu sejas ierakstā ir aizmiglota.*
 - *[Aizskartās personas] automašīnas valsts reģistrācijas numurs ierakstā ir aizmiglota.*

- *sižetā nav norādīta nekāda cita informācija par [Aizskarto personu], kura ļautu identificēt [Aizskarto personu].*

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons
secina:

[5] Par Sižeta veidošanas iemesliem un mērķi atbilstoši sabiedriskā medija darbības pamatprincipiem

Lai izvērtētu, vai Sižeta saturs nepārkāpj LSM Redakcionālo vadlīniju principus un prasības, ir nepieciešams rūpīgi analizēt ļoti plašu apstākļu kopumu, tai skaitā arī Sižeta veidotāju motivāciju veikt konkrēto žurnālistisko izpēti un veidot Sižetu, lai tādējādi atbildētu jautājumam gan par Sižeta veidošanas iemesliem – *kāpēc tas ir ticis veidots* –, gan arī jautājumam par Sižeta veidošanas mērķi – *kādēļ tas ir ticis veidots?*

Žurnālistiskās izpētes un secīgi – Sižeta veidošanas pamatā ir kādas daudzdzīvokļu mājas iedzīvotāju vēstule raidījuma veidotājiem un tajā izklāstītās sūdzības par Aizskartās personas ģimenes radītajiem *neciešamajiem sadzīves apstākļiem* kaimiņiem, par apdraudējumu, kuru Aizskartā persona *regulāri rada viņas nepilngadīgajiem bērniem*. Sūdzība par vienu atsevišķu sadzīvisku kaimiņu konfliktu ombuda vērtējumā vēl nav pietiekams pamats žurnālistiskā materiāla veidošanai un publiskošanai LSM, jo tas rada instrumentalizācijas riskus medijam, ka tas var tikt izmantots konfliktā iesaistīto pušu savstarpējo attiecību kārtošana, kas nav ne sabiedriskā medija misija, ne uzdevums. Tāpēc, lai producētā satura vienība kalpotu visas sabiedrības interesēm un nevis atsevišķu tās pārstāvju savtīgajam labumam, ir nepieciešams kāds plašāks konkrētā incidenta izvērsums, kas attiektos uz sabiedrības interesēm kā Sižeta veidošanas redakcionālo mērķi. Šajā gadījumā par tādu kalpo raidījuma veidotāju saņemtā informācija, ka mājas iedzīvotāji ar saviem iesniegumiem jau daudzas reizes ir vērsušies vairākās atbildīgajās valsts un pašvaldības iestādēs, bet nav saņēmuši risinājumu esošajai situācijai. Līdz ar to atbildes rašana uz jautājumu par atbildīgo iestāžu rīcību šajā un līdzīgās konfliktsituācijās kļūst par leģitīmu sabiedriskā medija redakcionālo mērķi Sižeta veidošanai.

Lai Sižetā izklāstītu, ko atbildīgās iestādes šajā situācijā ir vai nav darījušas, protams, auditorijai ir jāizskaidro pats mājas iedzīvotāju konflikts, taču tas nedrīkstētu kļūt par centrālo Sižeta tēmu, bet gan tam būtu jākalpo vienīgi par konkrētu piemēru plašākam tematam un sarunai par sabiedriski nozīmīgu tēmu – atbildīgo iestāžu rīcību iedzīvotāju savstarpējās konfliktsituācijās. Caurskatot Sižetu, ombudam diemžēl ir jāsecina, ka Sižeta dominējošo daļu aizņem tieši nama

iedzīvotāju detalizētās liecības par pastāvošo konfliktu ar Aizskarto personu, kas raidījuma skatītājiem var radīt iespaidu, ka raidījuma veidotāju redakcionālais mērķis ir bijis konfliktsituācijas izklāsts tieši no nama iedzīvotāju skata punkta. Ombuda vērtējumā Sižetam bija līdz galam neizmantots potenciāls risināt plašāku un būtiskāku jautājumu – par mūsu spējām sadzīvot citam ar citu, respektēt citam citu, par spēju pieņemt citu un ierobežot sevi, par mūsu prasmēm atrisināt domstarpības un rast izeju, kas ievērotu iesaistīto pušu pamatotās vajadzības, par mūsu spēju vienoties par visiem saistošu sociālo kārtību un ievērot to. Proti, tas būtu jautājums par sabiedrības spēju pašorganizēties un pašregulēties, jo, iespējams, tieši nespēja, neprasme vai nevēlēšanās savstarpēji sarunāties, saprasties un sadarboties konfliktu situācijās kā risinājumu tām liek meklēt kādu ārēju instanci – šajā gadījumā atbildīgās valsts un pašvaldības iestādes – lai tās rastu risinājumu nesaskaņām, kuru iedzīvotāji nespēj panākt paši ar saviem spēkiem. Savukārt situācijā, kad arī šīs iestādes izrādās bezspēcīgas kopdzīves problēmu priekšā, glābiņš tiek meklēts pie medija, taču medijs nevar būt šo problēmu risinātājs, bet gan vienīgi to izgaismotājs, aktualizētājs, skaidrotājs un analizētājs.

Nemot vērā iepriekš izteiktos apsvērumus, ombudam ir jāsecina, ka Sižeta veidošanas redakcionālais mērķis – aktualizēt visai sabiedrībai nozīmīgu līdžās dzīvošanas un sadzīvošanas jautājumu – nav pilnībā sasniegts, jo Sižetā dominē centieni sniegt pastāvošās konfliktsituācijas detalizētu aprakstu, kas rada iespaidu, ka pati konfliktsituācija un tās centrā esoša Aizskartā persona ir kļuvusi par Sižeta centrālo tēmu. Tas, savukārt, Iesniedzējam ir radījis iespaidu, ka Sižets ir ticis veidots, lai mērķtiecīgi vērstos pret Aizskarto personu un lai publiski nosodītu to.

[6] Par žurnālistiskajiem uzdevumiem un paņēmieniem sižeta veidošanas procesā.

Sižeta veidotāju noteicošais žurnālistiskais uzdevums ir bijis iegūt mājas iedzīvotāju liecības par konfliktsituāciju. Šim nolūkam filmēšanas grupa ir ieradusies daudzdzīvokļu nama pagalmā, lai intervētu tā iedzīvotājus. Ir noprotams, ka par intervijām žurnāliste ar nama iedzīvotājiem bija iepriekš vienojusies, taču šāda savlaicīga vienošanās nav notikusi ar Aizskarto personu. Ombuds pieņem, ka tas ir noticis tāpēc, ka žurnāliste Aizskartās personas kontaktus ir ieguvusi no nama iedzīvotājiem tikai jau interviju laikā. Žurnāliste filmēšanas laikā centās vienoties ar Aizskarto personu par interviju, taču tas neizdevās. Aizskartajai personai, protams, bija visas tiesības nepiekrīst iepriekš nepieteiktajai intervijai, taču nepiekrīšanu intervijai nevar traktēt kā *interviju bez piekrišanas*, jo intervija nav notikusi.

Atrašanās publiskā vietā, par kādu ir uzskatāms daudzdzīvokļu nama pagalmā un daudzdzīvokļa nama koplietošanas telpas, nama iedzīvotāju intervēšana, filmējot to, kas ir redzams publiskā vietā,

nav uzskatāma par medija profesionālās rīcības ētikas pārkāpumu. Ombuda vērtējumā žurnālistes un filmēšanas grupas profesionālās darbības filmēšanas laikā pašas par sevi nav uzskatāmas arī par *huligānisku darbību organizētā grupā un sabiedriskā miera traucēšanu*. Žurnālista un filmēšanas grupas profesionālais darbs Sižeta veidošanas procesā nebija jāaskaņo ne ar Aizskarto personu, ne ar Aizskartās personas dzīvokļa īpašnieku, jo filmēšanas grupa ne iekļuva, ne vēlējās tajā iekļūt. Filmēšanai daudzdzīvokļu nama pagalmā un iekļūšanai nama kāpņu telpā nav nepieciešams arī šī nama īpašnieku kopsapulces lēmums, un vismazāk jau Aizskartās personas dzīvoklī reģistrētas juridiskas personas izsniegta “akreditācija”, kā uz to norāda Iesniedzējs: *ka biedrība (kuru pārstāv Aizskartā persona) NAV AKREDITĒJUSI LTV 4.studijas žurnālisti Janu Vītoliņu 2025.gada 25.septembrī veikt jebkādas darbības Biedrības valdījumā esošajās telpās un ar minētās Biedrības likumīgajiem darbiniekiem*. Žurnālistam, dodoties intervēt Aizskarto personu, nav jāzina, vai tās īrētajā dzīvoklī ir vai nav reģistrēta kāda juridiska persona. Žurnāliste ieradās pie Aizskartās personas kā privātpersonas tās privātajā dzīves vietā, nevis pie juridiskas personas tās reģistrētajā juridiskajā adresē. Turklāt ir jāsecina, ka Iesniedzējs nepamatoti paplašina žurnālistu akreditācijas prasības tvērumu.

Ir jāņem vērā, ka žurnālistu akreditācija ir oficiāls atļaujas vai statusa piešķiršanas process, kas ļauj žurnālistiem iegūt pieeju noteiktām vietām, pasākumiem vai informācijai, kur citādi pieeja būtu ierobežota vai neiespējama. Akreditācija ir veids, kā iestādes vai organizācijas reglamentē mediju klātbūtni un nodrošina darba kārtību ar žurnālistiem, piešķirot tiem pieeju konkrētam pasākumam vai konkrētai informācijai, tādējādi nodrošinot žurnālistiem iespēju filmēt, fotografēt un veikt intervijas šādu pasākumu ietvaros. Akreditācija ir pieļaujama vienīgi drošības vai darba kārtības dēļ, piemēram, lai kontrolētu žurnālistu skaitu. Ierasti žurnālisti tiek akreditēti noteiktu valsts pārvaldes iestāžu pasākumos, kuros piekļuve ir ierobežota (piemēram, kā tas ir Saeimas vai Ministru Kabineta sēžu gadījumos), vai arī juridisku personu organizētos slēgtos pasākumos (piemēram, konferencēs, sporta sacensībās, kultūras pasākumos), kuros iekļūšanai tiek prasīta vai nu ieejas maksa vai organizatora ielūgums. Jebkura organizācija, protams, var liegt žurnālistam ierasties tās telpās, atteikt interviju, nerunāt ar žurnālistiem, taču šāds liegums vai atteikums nevar tikt pamatots ar “akreditācijas” trūkumu.

[7] Privātuma aizsardzība un nevainīguma prezumpcija.

Ombuds secina, ka Sižeta filmēšanas laikā un Sižeta saturā ir veikti visi iespējamie pasākumi, lai neapdraudētu Aizskartās personas privātumu. Sižetā nav identificējams ne konkrētais daudzdzīvokļu nams, ne tā apkaime. Aizskartās personas vārds ir ticis mainīts, publiskotajos video un foto materiālos ir aizmiglotas personu sejas un transporta līdzekļu valsts reģistrācijas numuri.

Visu šo darbību rezultātā Aizskartā persona plašākai auditorijai nav identificējama. Informācijas iegūšana no nama iedzīvotājiem par Aizskartās personas rīcību nav vērtējama kā *fizisko personu datu noplūde*. Žurnālistiem ir visas tiesības iegūt publiski pieejamu informāciju par Aizskarto personu, t.sk. arī intervējot tās kaimiņus.

Cits jautājums ir par to, kā Aizskartās personas rīcība Sižetā tiek raksturota, proti, tas ir jautājums par mājas iedzīvotāju sniegtajām liecībām par Aizskarto personu, šo liecību objektivitāti, precizitāti un patiesumu.

Sižetā atspoguļotais apstākļu kopums ļauj ombudam secināt, ka mājas iedzīvotāju liecības nav patvaļīgi izdomājumi, kas balstītos liecības sniegušo personu subjektīvajā notikušā interpretācijā, bet gan runa ir par liecībās fiksētu objektīvu tendenci, ka Aizskartās personas rīcība daudzos gadījumos no mājas iedzīvotāju puses ir tikusi un tiek uztverta kā asociāla rīcība, neatbilstoša vispārpieņemtajām kopdzīves prasībām.

Ombuda vērtējumā žurnāliste Sižetā neizvirza publiskas apsūdzības Aizskartajai personai, netiesā to, bet gan vienīgi atklāj mājas iedzīvotāju sniegtās liecības, un konfrontē tās ar valsts un pašvaldības iestāžu pozīciju šajā konfliktsituācijā. Aizskartajai personai tika piedāvāta iespēja sniegt arī savu redzējumu par situāciju, taču tā šo iespēju izvēlējās neizmantot, izvirzot nepamatotas prasības intervijas apstākļiem un piedāvājot citu intervijas tēmu – tās pārstāvētās juridiskās personas darbības izklāstu.

Tādējādi, iepazīstoties ar Sižeta saturu un tā veidošanas apstākļiem, ir jāsecina, ka nav rasti pierādījumi, kas liktu apšaubīt Sižetā izklāstīto nama iedzīvotāju liecību objektivitāti un patiesumu. Nama iedzīvotāju mutiskās liecības apstiprina viņu iesniegtie foto un video materiāli. Savukārt valsts un pašvaldības iestāžu atbildīgo amatpersonu teiktais apstiprina gan konfliktsituācijas pastāvēšanu starp nama iedzīvotājiem un Aizskarto personu kā tādu, gan nama iedzīvotāju sniegto informāciju. Līdz ar to ir jāsecina, ka Sižetā tiek sniegtas pārbaudītas un iespējami precīzas ziņas, auditorija netiek maldināta ar izdomātu, maldinošu vai sagrozītu informāciju. Žurnāliste Sižetā neizsaka savu viedokli par Aizskarto personu, bet gan atspoguļo nama iedzīvotāju teikto. Nama iedzīvotāju teiktais, protams, Aizskartajai personai var šķist aizskarošs, neglaimojošs, nepatīkams, jo pauž izteikti negatīvu attieksmi pret Aizskartās personas rīcību, ciktāl tā skar citus nama iemītniekus. Taču kritisku viedokļu iekļaušana Sižetā vēl nav vērtējama kā *nevainīguma prezumpcijas* neievērošana Sižetā un tā sagatavošanas procesā, kā uz to ir norādīts Iesniegumā.

Nevainīguma prezumpcija jeb pieņēmums par nevainīgumu kā vispārējs tiesību princips nozīmē to, ka nav pieļaujama cilvēka atzīšana par vainīgu likumpārkāpumos pirms galīgās tiesu instances sprieduma. Sižetā nav izskanējusi informācija, ka pret Aizskarto personu būtu celtas prasības tiesā par noziedzīgiem nodarījumiem, un Sižetā neizskan arī apgalvojumi, ka Aizskartā persona ir vainīga šādos noziedzīgajos nodarījumos. Vienlaicīgi nevainīguma prezumpcija nenozīmē, ka bez atbilstoša tiesas sprieduma ne pret vienu personu nedrīkstētu izteikt kritiskus vērtējumus. Šāds nevainīguma prezumpcijas traktējums ombuda vērtējumā ir pārspīlēts, jo tādā gadījumā ne tikai mediju darbība, bet arī starppersonu komunikācija kļūst neiespējama, apdraudot vārda un izteiksmes brīvību kopumā. Katram ir tiesības paust savu viedokli arī tad, ja tas satur kritisku vērtējumu kādai personai vai notikumam. Kritiskam kādas personas vai notikuma vērtējumam nav nepieciešams atbilstošs tiesas spriedums, bet gan šādu vērtējumu izteikšanai noteicošas ir ētiskās prasības, lai kritizējošais viedoklis būtu pamatots ar faktiem, lai negatīvais vērtējums balstītos skaidros un relevantos vērtējuma kritērijos, lai paustais nosodījums, kā savas attieksmes demonstrēšana, balstītos vispārpieņemtos morāles principos un iekļautos ierastajās uzvedības (pieklājības) normās.

Ombuds piekrīt Iesniedzēja izteiktajam vērtējumam, ka nama iemītnieku sniegtās liecības Sižetā par Aizskartās personas rīcību nedara tai godu un rada sliktu slavu, ar atrunu, ka Aizskartā persona netiek Sižetā identificēta kā konkrēta persona. Tajā pašā laikā ombuds nepiekrīt Iesniedzēja paustajam, ka šādas informācijas publiskošana nozīmētu Aizskartās personas kā personības cieņas nerespektēšanu. Beznosacījuma cieņa pieprasa izturēties pret katru personību kā pret tiesībās un pienākumos sev līdzvērtīgu. Sižetā sniegtā informācija par Aizskarto personu neapšaubā tās tiesības, vienīgi norāda uz to, ka kaimiņu vērtējumā Aizskartā persona nepilda savus pienākumus ne pret līdzcilvēkiem, ne pret savu ģimeni. Šāda norāde nenozīmē necieņas izrādīšanu, bet gan drīzāk nozīmē – goda neizrādīšanu. Ja cieņa katrai personībai pienākas bez nosacījumiem kā personības autonomijas apliecinājums, tad gods ir jānopelna ar sociāli akceptētām un līdzcilvēku pozitīvi vērtētām rīcībām.

Ombudam diskutabls šķiet raidījuma “4. studija” vadītājas sniegtais komentārs Sižeta izskaņā, kurā tiek uzskaitīti Aizskartās personas raksturojumi. Ombuds cer, ka Sižeta saturs nemainītos arī tad, ja tā centrālais tēls būtu godprātīga un miermīlīga persona, kura strādā algotu darbu, nekad nav izmantojusi sociālos pabalstus, nekad nav rakstījusi sūdzības par līdzcilvēkiem un nekad nav tiesājusies, kurai nav trūcīgas personas statuss, un kuras bērnus neviens nekad nav rosinājis izņemt no ģimenes. Citiem vārdiem sakot, ombuds cer, ka Sižeta tēmas – iedzīvotāju konfliktsituācija un atbildīgo iestāžu bezspēcība vai neieinteresētība rast tai risinājumu – izklāsts nebalstās

stereotipiskos, iepriekš pieņemtos, aizspriedumainos Aizskartās personas kā personības raksturojumā, bet gan vienīgi objektīvā un precīzā Aizskartās personas rīcības izvērtējumā. Ētisks vērtējums liek vērtēt personas rīcību, tās iemeslus, mērķus un apstākļus, tās saskaņu ar vispārpieņemto un atzīto, nevis vērtēt personas personību.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

vērš uzmanību:

[8] Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds atzinumus sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās un izmantojot LSM Redakcionālo vadlīniju un Rīcības un ētikas kodeksa normas, kas attiecas uz profesionālo ētiku un tās ievērošanu redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās, kas veiktas LSM satura veidošanas procesā. Nedz normatīvie akti, nedz LSM Redakcionālās vadlīnijas un Rīcības un ētikas kodekss nedod ombudam tiesības sniegt Iesniegumā minēto apstākļu juridisko izvērtējumu.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

atzīst:

[9] Ombuds atzīst, ka Sižeta saturs nepārkāpj LSM Redakcionālajās vadlīnijās izteiktās prasības un secīgi SEPLPL 3. pantā nostiprinātos sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipus. Sižetā ir ievērotas Aizskartās personas tiesības uz privātumu, nav publicēta ar normatīvajiem aktiem aizsargāta personas informācija. Saturā netiek izmantotas privātas sarunas, kurās žurnālists nebūtu piedalījies kā intervētājs. Sižetā ir respektēta Aizskartās personas cieņa. Sniegtā informācija ir precīza un objektīva, atbilst sabiedrības interesēm saņemt patiesu informāciju, dzīvot drošā vidē un saņemt sociālo aizsardzību.

[10] Ombuds atzīst, ka profesionālajās procedūrās, kas veiktas Sižeta veidošanas procesā, nav pārkāptas LSM Redakcionālajās vadlīnijās izteiktās prasības un LSM Rīcības un ētikas kodeksā noteiktie LSM darbības pamatprincipi. Sižeta veidotāji drīkstēja filmēt publiskā vietā un intervēt nama iedzīvotājus, valsts un pašvaldības iestāžu atbildīgās amatpersonas. Aizskartās personas identitāte Sižetā netika atklāta, tai tika piedāvāta iespēja atbildēt uz citu cilvēku izteikto kritiku. Žurnāliste Sižeta filmēšanas laikā rīkojās atklāti un godprātīgi, uzņemoties atbildību par radīto saturu, sniedzot patiesu un sabiedrības interesēm atbilstošu informāciju.

[11] Ombuds atzīst, ka redakcionālais lēmums iekļaut Sižetu LSM saturā bija pamatots, izsvērts un atbilstošs LSM Redakcionālajās vadlīnijās un LSM Rīcības un ētikas kodeksā noteiktajām prasībām.

[12] Ombuds neatzīst par pamatotu Iesniedzēja aicinājumu ombudam vērsties Latvijas Republikas Saeimā, rosinot Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes atcelšanu, jo ombuds šīs padomes locekļu rīcībā nav saskatījis pamatu uzskatīt, ka tās darbība apdraudētu LSM redakcionālo neatkarību.

Izvērtējot atzīto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons
iesaka:

[13] Līdzīgu sižetu izstrādes gadījumos to veidotājiem rūpīgi pārdomāt sižeta veidošanas redakcionālos mērķus sabiedrības interešu kontekstā, lai nerastos maldīgs priekšstats, ka sabiedriskais medijs iesaistās sadzīvisku konfliktu risināšanā kā vienas puses aizstāvis un otras puses apsūdzētājs. Sabiedriskā medija mērķis ir pētīt, atklāt, izvērtēt un informēt, nevis tiesāt.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas

līdzekļu ombuds

(*paraksts*)*

Edmunds Apsalons

***DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU**